

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 8.4.2020
JOIN(2020) 11 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Sdělení o globální reakci EU na COVID-19

I. Úvod

Šíření koronavirové nákazy **přerostlo v globální pandemii**, jež si vyžádala desítky tisíc životů. Pandemie znamená velkou zátěž pro jednotlivé komunity. Zároveň sílí výzvy k sociální ochraně, omezuje se hospodářská činnost a jsou narušeny dodavatelské řetězce. Její důsledky budou dalekosáhlé. Poté, co se nákaza objevila nejdříve v Číně, se pandemie nyní rozšířila po Evropě a celém světě. Má dopad i na sociální stabilitu a bezpečnost.

Vzhledem k tomu, že virus si mezi lidmi nevybírá a nezná hranice, **vyžaduje tato historická krize rychlou, rozsáhlou a koordinovanou globální reakci** na ochranu všech obyvatel, záchranu životů a řešení hospodářského propadu. Nyní je čas projevit **mezinárodní solidaritu a vedení**, nikoli izolovat se. Je třeba se více angažovat v mezinárodním měřítku, nikoli méně. Úkolem je zajistit transparentnost a fakta a bojovat proti dezinformacím. Evropská unie (EU) jakožto největší světový dárce a vedoucí hospodářská síla již stojí v čele tohoto úsilí a přijala již řadu konkrétních a rychlých opatření na podporu našich partnerů.

EU dělá vše pro překonání koronavirové krize v Evropě. Je také v zájmu EU projevit solidaritu se zbytkem světa. Silná a globální evropská reakce spočívá v prosazování našich **základních hodnot** a zároveň i **strategických zájmů**. Blahobyt našich partnerů ve světě má význam pro každého Evropana. O své zdraví a bezpečnost se můžeme postarat pouze tehdy, budeme-li podporovat i ostatní. Náš boj proti viru v rámci EU může být úspěšný pouze tehdy, pokud virus porazíme v celosvětovém měřítku. Pro zvládnutí pandemie a jejích důsledků mají tedy o to důležitější význam silná partnerství Evropy po celém světě. Tato geopolitická Komise je připravena stát v čele tohoto úsilí.

V této krizi podporuje EU **mezinárodní spolupráci a vícestranná řešení**. Ujímáme se vůdčí role v rámci koordinačního úsilí OSN, G20, G7, Mezinárodní organizace práce a mezinárodních finančních institucí. EU rovněž plně podporuje úsilí generálního tajemníka OSN o koordinaci reakce na úrovni OSN.

Reakce EU staví na tzv. **přístupu „tým Evropa“ (Team Europe)**. Vychází z příspěvků všech orgánů EU a kombinuje zdroje mobilizované členskými státy a finančními institucemi EU, zejména Evropskou investiční bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj. Tým Evropa může díky spolupráci shromáždit kritické množství prostředků, kterého může jinak dosáhnout jen málo dalších subjektů.

V souladu s přístupem schváleným v rámci skupiny G20 a prosazovaným OSN se reakce EU zaměřuje na **humanitární, zdravotní, sociální a hospodářské důsledky krize**. Řeší krátkodobé naléhavé potřeby, jakož i dlouhodobější strukturální dopady na společnosti a ekonomiky, a tím snižuje riziko destabilizace. Posiluje vládní i nevládní opatření.

Reakce EU se bude i nadále přizpůsobovat vyvíjející se situaci. Tak jako jsme při vypuknutí pandemie poskytli materiální pomoc Číně, zaměříme se nyní na **nejpostiženější země, které potřebují zdravotnickou podporu**, jako jsou země v Africe, v sousedství EU, na západním Balkáně, na Blízkém východě a v severní Africe a v některých částech Asie, Latinské Ameriky a Karibiku. V centru zájmu budou nejzranitelnější osoby, včetně migrantů, uprchlíků, vnitřně vysídlených osob a jejich hostitelských komunit. Jde rovněž o ukázkou řešení výzev společně s Afrikou¹. Nikdo, kdo potřebuje zdravotní péči a ochranu, by neměl zůstat opomenut.

¹ Společné sdělení „Na cestě ke komplexní strategii pro Afriku“, JOIN(2020) 4 final.

Kromě finanční podpory a jiné spolupráce využije EU celý **soubor nástrojů pro obchod a investice a dopravní systém** s cílem zajistit plynulý tok zboží a zabránit dlouhodobému narušení dodávek zejména kritických léčivých přípravků a potravin.

EU bude nadále podporovat a prosazovat **řádnou správu věcí veřejných, lidská práva, právní stát, rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace, důstojné pracovní podmínky, jakož i základní hodnoty a humanitární zásady**. Zvláštní a mimořádná opatření nutná k omezení pandemie nesmí vést k ústupkům ze základních hodnot a zásad našich otevřených a demokratických společností. Kromě toho by se v rámci naší společné reakce na koronavirus neměla přijímat politická a investiční rozhodnutí, která by zhoršila stávající krize, jakými jsou úbytek biologické rozmanitosti či klimatická krize.

V neposlední řadě budou opatření EU **transparentní a fakticky podložená** a budou bojovat proti veškerým pokusům o dezinformace uvnitř i vně EU. Doplní je koordinované komunikační kampaně s cílem informovat o naší angažovanosti a spolupráci s partnery v době krize. EU bude rovněž nadále spolupracovat s globálními on-line platformami s cílem usnadnit přístup ke spolehlivým zdravotním informacím (například od Světové zdravotnické organizace, WHO).

V zájmu dosažení těchto cílů zajistí EU **finanční podporu** pro partnerské země v celkové výši více než 15,6 miliardy EUR.

Jedná se o stávající prostředky na vnější činnost. Společně s našimi partnery zajišťujeme zacílení značného objemu finančních prostředků EU, které jim již byly přiděleny, tak aby jim tyto prostředky pomohly vypořádat se s dopady COVID-19, podobně jako je tomu v Evropě. Díky tomu bude možné opatření EU rychle přizpůsobit a realizovat.

Naše globální reakce na COVID-19 bude zahrnovat strategické cíle, které si EU vytyčila v oblasti životního prostředí a klimatu, jak je stanoveno v **Zelené dohodě pro Evropu a Digitální agendě**, které zůstávají plně v platnosti. Činnosti, jež v souvislosti s těmito cíli probíhají, ve skutečnosti posílí snahy o řešení krátkodobých a dlouhodobých problémů spojených s pandemií. Současná krize připomíná, že **plné provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížské dohody** má i nadále zásadní význam pro to, aby byl svět lépe vybaven pro budoucí systémové šoky.

II. Přístup „tým Evropa“

Přístup „Tým Evropa“ musí poskytnout jednotný rámec pro veškerou evropskou vnější reakci na podporu partnerů při řešení koronavirové krize. Jedná se o koordinovanou strategii založenou na čtyřech hlavních pilířích:

1. **Priority týmu Evropa:** naše společná činnost se zaměří na i) mimořádnou reakci na aktuální zdravotní krizi a z ní vyplývající humanitární potřeby, ii) posílení zdravotnických, vodohospodářských a hygienických systémů, jakož i výzkumných kapacit partnerů, pokud jde o zvládání pandemie a jejich připravenost, a iii) řešení bezprostředních sociálních a hospodářských dopadů.
2. **Balíčky týmu Evropa:** v koordinaci s prováděcími partnery – jako je Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, evropské rozvojové finanční instituce, rozvojové agentury členských států, poskytovatelé technické pomoci a mezinárodní finanční instituce – sestavíme soudržný finanční balíček pro každou partnerskou zemi, která potřebuje naši podporu. Za tímto účelem obdrží delegace EU pokyny ohledně způsobů a možností provádění.

3. **Tým Evropa pro globální připravenost:** uspořádáme dárcovskou konferenci, čímž podpoříme Radu pro monitoring globální připravenosti, jež jako globální cíl stanovila získání finančních prostředků ve výši 7,5 miliardy EUR.
4. **Tým Evropa pro globální koordinaci a multilateralismus:** budeme využívat pozici EU jako globálního aktéra a významného přispěvatele systému mezinárodní pomoci k prosazování koordinované globální reakce, zejména v rámci G7, G20 a OSN. Příspěvek EU a jejích členských států bude prezentován na vnitrostátní, regionální a globální úrovni (zejména v rámci G7, G20 a mezinárodní reakce pod vedením OSN) s cílem podpořit koordinaci a zvýšit viditelnost evropské podpory partnerským zemím.

V tomto duchu Komise vítá snahy partnerských finančních institucí zajistit rychlejší a účinnější financování, a to posílením syndikace založené na reciprocitě při spolufinancování reakce na koronavirus a zvyšováním provázané závislosti na vzájemných hodnoceních.

II.1 Priority týmu Evropa

II.1.1 Naléhavá, krátkodobá a mimořádná reakce na zdravotní krizi a z toho vyplývající humanitární potřeby

Pandemie zhorší situaci v oblasti humanitárních potřeb. Její dopady pocítí nejvíce obyvatelstvo, které je již postiženo humanitárními krizemi a konflikty. Jde například o migranty, uprchlíky, vnitřně vysídlené osoby, jakož i ženy, děti, starší osoby, osoby se zdravotním postižením a jiné menšiny.

Pro maximalizaci účinku naší mimořádné reakce je nezbytné koordinovat opatření a informační toky s ostatními dárci a aktéry, zejména s členskými státy EU, WHO a dalšími agenturami OSN, Mezinárodním hnutím Červeného kříže a Červeného půlměsíce a dalšími nevládními organizacemi.

Hlavní úkoly:

- řešit jednak chronický celosvětový nedostatek osobních ochranných prostředků, zejména roušek a rukavic, který ohrožuje zejména zdravotnický personál a záchranné služby v první linii, jednak nedostatky v nakládání s biomedicínským odpadem,
- zajistit další poskytování služeb násilně vysídlenému nebo konflikty postiženému obyvatelstvu, uprchlíkům a migrantům, zejména těm, kteří žijí v táborech a v podobném prostředí, hustě obydlených oblastech nebo místech, která jsou mimo dosah, a přizpůsobit tyto služby podmínkám pandemie,
- pokračovat v uspokojování základních potřeb nejzranitelnějších osob, včetně dodávek nezbytných potravin a výživové pomoci pro osoby trpící nedostatkem potravin a podvýživou, jakož i základních zdravotních služeb a sexuálního a reprodukčního zdraví a práv.

Jak přispívá EU k řešení těchto úkolů:

- bezprostředně podporuje celosvětové úsilí tím, že přispívá na plán strategické připravenosti a reakce WHO, globální plán humanitární reakce zahájený OSN dne 25. března 2020 (celkový cíl činí 1,86 miliardy EUR), jakož i na výzvu hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, jež byla zahájena dne 26. března (celkový cíl činí 750 milionů EUR),

- poskytuje okamžitou cílenou podporu na řešení humanitárních důsledků pandemie v postižených zemích, zejména v oblasti zdraví, vody a sanitárních a hygienických podmínek a logistiky,
- zlepšuje celosvětovou dostupnost osobních ochranných prostředků a zdravotnických prostředků prostřednictvím podpory zvýšené výroby a inovativních řešení v Evropě s cílem reagovat na naléhavé potřeby v Evropě a v partnerských zemích,
- organizuje dodávky naléhavě potřebných osobních ochranných prostředků do partnerských zemí, jakož i materiální pomoc postiženým zemím prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Unie (např. materiální pomoc poskytnutá Číně během šíření nákazy a poté různým zemím západního Balkánu),
- poskytuje záruky a likviditu místním bankám prostřednictvím mezinárodních finančních institucí a evropských rozvojových finančních institucí za podpory Evropského fondu pro udržitelný rozvoj,
- podporuje celosvětové úsilí o zajištění dostatečných dodávek základního zboží, potravin a vody a při boji proti veškerým vývozním omezením nebo jiným opatřením narušujícím hospodářskou soutěž v zemědělsko-potravinářském odvětví,
- podporuje partnerské země, pokud jde o náležitou identifikaci, sběr, třídění, skladování, přepravu, zpracování a likvidaci zdravotnického odpadu se zaměřením na nové odpadové toky související s koronavirem,
- posiluje podporu na připravenost a budování kapacit, kterou poskytuje Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí, které již sdílí pokyny a hodnocení týkající se koronaviru s vládami západního Balkánu a zemí evropského sousedství. Totéž je třeba učinit i u jiných nástrojů, které se v EU aktuálně připravují v rámci strategie pro ukončování mimořádných opatření,
- rozšiřuje tematickou působnost Fondu solidarity EU², který je k dispozici i zemím jednajícím o přistoupení k Unii, aby se vztahoval i na závažné krizové situace vyplývající z ohrožení veřejného zdraví,
- přijímá veškerá nezbytná opatření, jež mají zajistit neporušenost globálních dodavatelských řetězců s cílem usnadnit obchod, zejména pokud jde o základní zdravotní potřeby a léčivé přípravky,
- vyzývá partnery ze západního Balkánu, aby se připojili k unijní Dohodě o společném zadávání veřejných zakázek, což jim umožní účastnit se procesu společného zadávání veřejných zakázek EU na zdravotnické vybavení. Příslušný záměr potvrdili již všichni partneři,
- rozšiřuje evropský systém včasného varování v oblasti přenosných nemocí na západní Balkán s cílem usnadnit rychlou výměnu informací o příslušných varováních a opatřeních.

Příklady mimořádné podpory EU partnerským zemím

² COM(2020) 114 final: návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 za účelem poskytnutí finanční pomoci členským státům a zemím, se kterými se jedná o přistoupení k Unii, jež jsou vážně postiženy závažným ohrožením veřejného zdraví

V **Etiopii** EU rychle uvolnila **10 milionů EUR** na podporu vládního plánu připravenosti a reakce na šíření koronavirové nákazy. Finanční prostředky budou poskytovány prostřednictvím stávajícího programu rozpočtové podpory pro zdravotnictví v Etiopii, který byl zahájen v roce 2016 s celkovým přidělem ve výši 165 milionů EUR. Dodatečné financování pomůže Etiopii zvýšit počet léčebných středisek a laboratoří s vybavením pro diagnostiku a testování COVID-19.

V **Nigérii** podpoří EU Rozvojový program OSN příspěvkem ve výši **50 milionů EUR** na provádění plánu OSN pro reakci na COVID-19. Cílem opatření je zajistit optimální péči o osoby, u nichž se onemocnění COVID-19 potvrdilo, a zabránit dalšímu šíření nákazy prostřednictvím inkluzivní vnitrostátní reakce na COVID-19.

Na **západním Balkáně** již EU uvolnila značné prostředky na okamžitou podporu zdravotnictví ve výši **38 milionů EUR** (4 miliony EUR pro Albánii, 7 milionů EUR pro Bosnu a Hercegovinu, 5 milionů EUR pro Kosovo³, 3 miliony EUR pro Černou Horu, 4 miliony EUR pro Severní Makedonii a 15 milionů EUR pro Srbsko). Podpora EU zahrnuje záchranné zdravotnické vybavení, mimo jiné pro intenzivní péči, nemocniční lůžka, plně vybavené sanitky, stovky respirátorů, mobilní digitální rentgeny, desítky tisíc testovacích sad a obrovské množství osobních ochranných prostředků.

V rámci nástroje pro uprchlíky v **Turecku** je pořizována drobná zdravotnická infrastruktura a zařízení v hodnotě **90 milionů EUR**.

V zemích **Východního partnerství** mobilizuje EU balíček mimořádných opatření v hodnotě více než **30 milionů EUR** na okamžité potřeby ve zdravotnictví. V **Arménii**, v provinciích Širak, Tavuš a Lorri, obdrží díky podpoře Evropské unie balíčky humanitární pomoci více než 3 000 ohrožených domácností, v nichž žijí starší osoby, osoby se zdravotním postižením či velké rodiny. Na **Ukrajíně** EU poskytla středisku naléhavé lékařské péče v Doněcké oblasti 100 sad osobních ochranných prostředků a více než 70 litrů vysoce koncentrované antiseptické tekutiny.

V zemích **jižního sousedství** jsou s podporou EU zřizovány třídící a izolační prostory v nemocnicích, proškolují se pracovníci středisek sociálního rozvoje a probíhají místní komunikační kampaně. Bylo pořízeno 3 500 ochranných roušek a respirátorů.

V **Karibiku** poskytla EU regionální podporu pro Karibskou agenturu pro veřejné zdraví (CARPHA) v celkové výši 8 milionů EUR na pokrytí nejnaléhavějších potřeb zemí v souvislosti s opatřeními proti šíření nákazy. Je zde zahrnut ochranný materiál, testovací činidla, laboratorní materiál, léčebné prostředky, očkovací látky i podpora na zvýšení počtu zdravotnických pracovníků.

Ve **Venezuele** a v zemích tohoto regionu poskytuje EU podporu (v celkové výši 9 milionů EUR) Panamerické zdravotnické organizaci a Mezinárodní federaci Červeného kříže a Červeného půlměsíce na opatření, která pomáhají zamezit šíření onemocnění COVID-19 a připravit příslušnou reakci na něj. Podpora zahrnuje zlepšení přístupu k základním zdravotním službám a zajištění odpovídajících sanitárních a hygienických podmínek pro zranitelné skupiny obyvatelstva včetně uprchlíků.

Finanční příspěvek: 502 milionů EUR

³Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

II.1.2 Podpora na posílení výzkumných, zdravotnických a vodohospodářských systémů

Boj proti šíření viru vyžaduje posílení hygieny a zajištění odolnosti zdravotnických systémů po celém světě. V některých partnerských zemích panují v tomto ohledu obzvláště náročné podmínky z důvodu omezeného přístupu k vodě a beztak slabých systémů zdravotní péče. EU bude pokračovat ve fakticky podložené politice odzkoušené v předchozích zdravotních krizích, jako byly epidemie viru Ebola a Zika, které se podařilo zvládnout díky podpoře zdravotnických systémů pro nejzranitelnější země, regionální spolupráci, dohledu a rozvoji nové diagnostiky a očkovací látky. Za tímto účelem se bude klást silný důraz na výzkum a inovace.

Hlavní úkoly:

- podporovat země s omezenými zdroji při zvyšování jejich úsilí v oblasti zamezení šíření nákazy a péče o nakažené; posílit systémy zdravotní péče a sociální ochrany s cílem zajistit udržitelné kapacity pro snižování rizik, dohled a řízení reakce,
- zajistit přístup k základnímu vybavení na mytí rukou a mýdlu a osvědčeným postupům v oblasti vody a sanitárních a hygienických podmínek v komunitách, domácnostech, školách, na tržištích a zejména ve zdravotnických zařízeních, aby se zabránilo přenosu nákazy,
- zintenzivnit výzkumné úsilí o rozvoj účinné léčby, očkovacích látek, léčebných postupů a diagnostiky a zajistit jejich všeobecnou dostupnost za dostupnou cenu,
- zajistit dostupnost ochranných prostředků pro zdravotnické pracovníky, mimo jiné prostřednictvím obnovení globálních dodavatelských řetězců.

Jak přispívá EU k řešení těchto úkolů:

- podporuje partnerské země při budování odolných a vstřícných systémů zdravotní péče a sociální ochrany a při provádění mezinárodních předpisů v oblasti zdraví,
- doplňuje a cíleně zaměřuje stávající programy EU v oblasti zdraví s cílem pomoci partnerským zemím chránit zdravotnické pracovníky, zvyšovat jejich počet a posilovat atraktivitu zaměstnání ve zdravotnictví,
- podporuje úsilí vlád v oblasti komunikace a zvyšování povědomí obyvatelstva o základních ochranných opatřeních a poradenství v oblasti hygieny, aby se zabránilo šíření koronaviru,
- poskytuje flexibilitu v rámci podpory pro celosvětové iniciativy, jako je Globální fond pro boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii, Světová aliance pro vakcíny a imunizaci (GAVI) a nástroj pro globální financování, a zároveň zajišťuje pokračování nezbytných programů v oblasti zdraví,
- podporuje další výzkum v oblasti diagnostiky, léčby a prevence, urychleně schvaluje očkovací látky, jakmile jsou k dispozici, dotuje je a dodává do zranitelných zemí,
- podporuje odbornou přípravu a epidemiologický dozor, zavádění a využívání mobilních laboratoří a jiných mobilních řešení,
- posiluje regionální organizace pro zdravotní bezpečnost v afrických, karibských a tichomořských zemích, jako je Pasteur Institute v Senegalu,
- zapojuje kandidátské země na západním Balkáně do činnosti Výboru pro zdravotní bezpečnost EU, poskytuje technickou pomoc či protokoly a pokyny pro řešení krizí,

sdílí odborná stanoviska a zvažuje, jak co nejlépe začlenit potenciální kandidátské země do těchto opatření,

- podporuje rovný přístup k systémům zdravotní péče pro migranty, uprchlíky, vysídlené osoby a hostitelské komunity prostřednictvím svěřenských fondů EU a nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru, jež poskytují mimořádnou lékařskou pomoc a podporu základních zdravotnických služeb a infrastruktury,
- podporuje výměnu údajů mezi výzkumnými pracovníky a prostřednictvím otevřeného přístupu a otevřené vědy usnadňuje přístup k výsledkům a poznatkům výzkumu, jež lze využít v politické a klinické praxi,
- intenzivně s členskými státy EU a třetími zeměmi připravuje globální partnerství v oblasti zdraví. Lze navýšit zdroje ze stávajícího Partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP), které se v současné době zaměřují na subsaharskou Afriku, a rozšířit tak jeho působnost na země jižního Středomoří,
- přeorientovává práci stávajících mnohostranných platforem, např. Koalice pro inovace v oblasti připravenosti na epidemie (CEPI) se zabývá vývojem očkovací látky a Globální spolupráce ve výzkumu připravenosti na infekční onemocnění (GlopiD-R) se zaměřuje na připravenost.

Příklady podpory EU pro zdravotnictví partnerských zemí

V **Súdánu** EU usiluje o zajištění přístupu k čisté vodě a hygieně a o zvýšení povědomí o koronaviru, a to v rámci humanitárních projektů v celkové hodnotě **10 milionů EUR**.

Komise s Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí podepsala novou iniciativu EU v oblasti zdravotní bezpečnosti ve výši 9 milionů EUR. Iniciativa již byla zahájena, zahrnuje všech 23 **zemí v sousedství či zemí zapojených do procesu rozšíření** a zaměřuje se na připravenost a lékařskou kapacitu s cílem řešit šíření nákazy a četné související následky.

V **Íránu** poskytne EU **6 milionů EUR** na posílení zdravotnictví prostřednictvím nákupu základních léčivých přípravků, školení zásadního zdravotnického personálu a kampaní na zvyšování povědomí o všeobecné a osobní hygieně. Financujeme rovněž lepší přístup nejzranitelnějších afghánských uprchlíků žijících v Íránu k základním službám.

Finanční příspěvek: 2,858 miliardy EUR

II.1.3 Řešení hospodářských a sociálních důsledků

Tato bezprecedentní zdravotní krize bude mít s největší pravděpodobností nepříznivé hospodářské a sociální dopady, které je třeba naléhavě řešit, aby se zabránilo destabilizaci. To vyžaduje opatření v několika oblastech: opatření zmírňující případný makroekonomický šok, vhodnou podporu pro finanční zprostředkovatele či kombinaci možností financování pro veřejný a soukromý sektor. Patří sem i zajištění ochranného rámce pro pracovní sílu a domácnosti bez příjmů.

Hlavní úkoly:

- řešit závažné ekonomické důsledky pandemie na celém světě a zabránit nástupu recese v mnoha partnerských zemích. Mnoho zemí se bude potýkat s poklesem hospodářské činnosti a prudkým nárůstem nezaměstnanosti a chudoby. Veřejné

finance se mohou ocitnout pod tlakem, může se zvýšit napětí ve společnosti a v některých případech může dojít i k násilnostem,

- řešit výzvy, které tato krize přináší a jež se týkají zajištění dodatečných finančních prostředků a likvidity. Řada rozvojových a rozvíjejících se ekonomik čelí krizi v situaci vysokého zadlužení a omezeného politického prostoru. Mezi nejvíce postižené budou patřit země závislé na cestovním ruchu, remitencích nebo vývozu primárních komodit a země, jež se nacházejí na počátku dodavatelských řetězců,
- podporovat ekonomická opatření a opatření v oblasti sociální stabilizace a sociální ochrany, jako je dočasné odložení nebo prominutí daní a plateb sociálního zabezpečení, příznivé podmínky financování pro hospodářské subjekty a přímá finanční podpora na pomoc pracovníkům (včetně mzdových dotací) a postiženým domácnostem, se zvláštním důrazem na mladé lidi, což vyžaduje zvýšené sociální výdaje. Hospodářské subjekty mohou potřebovat cenově dostupné půjčky a úpravu splátek úvěrů,
- podporovat opatření na zvýšení kapacity sítě, včetně krátkodobých opatření s cílem usnadnit jednak práci, učení a sociální vazby na dálku, jednak přístup k přesným informacím,
- zajistit, aby podniky znovu získaly schopnost financovat dlouhodobější investice, aby se ekonomiky mohly zotavit způsobem, který je inkluzivní a šetrný k životnímu prostředí,
- zajistit dodržování lidských práv, včetně pracovních práv, a respektování demokracie se zvláštním důrazem na vzdělávání a situaci žen, dívek a nejzranitelnějších osob.

Jak přispívá EU k řešení těchto úkolů:

- zajišťuje ochranu pracovníků na pracovišti a podporuje inkluzivní opatření, která rozšiřují a zkvalitňují přístup ke zdravotním službám a v obecné rovině i k důstojné práci. Tato opatření brání mimo jiné diskriminaci a sociálnímu vyloučení,
- mobilizuje, spolu s podporou Mezinárodního měnového fondu (MMF), makrofinanční pomoc pro západní Balkán a země evropského sousedství, které čelí krizi platební bilance. Makrofinanční pomoc může přispět k makroekonomické stabilitě a vytvořit politický prostor pro možnosti odpovídající hospodářské reakce,
- dočasně podporuje vlády příslušných zemí prostřednictvím technické pomoci, přímé rozpočtové podpory, případně zvýhodněného financování, jež doplňují intervence Světové banky a MMF, aby přijaly reformy v oblasti fiskální, měnové a sociální politiky a politiky v oblasti veřejného zdraví, a tím mimo jiné směřovaly veřejné výdaje prioritně na socioekonomický rozvoj a snižování chudoby,
- dočasně podporuje finanční zprostředkovatele, jako jsou veřejné banky a kontrolní a regulační orgány, a to prostřednictvím technické pomoci nebo záruk za účelem přijetí výhodnějších finančních strategií a regulačních rámců a zlepšení přístupu ke zvýhodněnému financování,
- podporuje soukromý sektor – zejména malé a střední podniky a osoby samostatně výdělečně činné – prostřednictvím záruk, poskytování likvidity a technické pomoci pro soukromý sektor; podporuje místní banky prostřednictvím mezinárodních finančních institucí a evropských rozvojových finančních institucí s cílem posílit přístup k podpoře likvidity, provoznímu kapitálu a financování obchodu; dále přesměrovává záruky z Evropského fondu pro udržitelný rozvoj ke krátkodobějšímu

sdílení rizika u úvěrů pro mikropodnikatele a malé a střední podniky. Komise vítá reaktivaci Vídeňské iniciativy pro bankovní koordinaci, která bankám pomůže i nadále aktivně financovat ekonomiky EU a partnerských zemí,

- poskytuje půjčky veřejnému sektoru z Evropské investiční banky, zejména na zdravotnické vybavení a potřeby,
- spolupracuje s mezinárodními organizacemi, partnerskými zeměmi a evropským soukromým sektorem na budování silných a odolných hodnotových řetězců ve strategických odvětvích a na tom, aby byla v celém hodnotovém řetězci – navzdory poklesu poptávky a až dojde k oživení ekonomiky – dodržována kritéria udržitelnosti, pracovních práv a sociální odpovědnosti podniků,
- podporuje různé formy snížení dluhového břemene (jež zvažují mnohostranné finanční instituce, zejména MMF) především v zemích postižených hospodářským propadem kvůli koronaviru,
- podporuje kontinuitu poskytování vzdělávání na všech úrovních,
- nadále vede politický dialog, jenž se opírá o rozpočtovou podporu a technickou pomoc na reformu politiky v oblasti lidských práv a podpory demokracie, jakož i o přímou podporu občanské společnosti,
- nadále přijímá veškerá nezbytná opatření (jak okamžitá, tak dlouhodobá) s cílem zajistit, aby globální dodavatelské řetězce a dopravní koridory zůstaly neporušeny; zajišťuje, aby opatření, která mají zastavit šíření koronaviru a která mají vliv na pohyb zboží a pracovníků, byla i nadále cílená, přiměřená, transparentní a dočasná, jako je tomu v případě dočasného opatření EU ohledně vývozních povolení; zohledňuje potřeby jiných zemí, pokud jde o nouzové dodávky a humanitární pomoc. Dočasný režim EU pro vývozní povolení výslovně stanoví humanitární pomoc jako jeden z důvodů, na jejichž základě mohou členské státy udělit vývozní povolení.

Příklady podpory na obnovu

V **Sieře Leone** bude poskytnuto 34,7 milionu EUR na řešení hospodářských dopadů COVID-19 takto: 25 milionů EUR prostřednictvím rozpočtové podpory posílí makroekonomickou odolnost a stabilitu a podpoří národní plán reakce. Na základě programu peněžních převodů v hodnotě 5,2 milionu EUR ochrání Komise prostřednictvím Světové banky příjmy nejzranitelnějších skupin obyvatelstva. Balíčkem ve výši 4,5 milionu EUR pak Komise podpoří odvětví zemědělství s cílem posílit místní produkci potravin.

Na **západním Balkáně** EU mobilizovala od počátku krize významnou podporu na sociální a hospodářskou obnovu ve výši **374,5 milionu EUR** (46,5 milionu EUR pro Albánii, 73,5 milionu EUR pro Bosnu a Hercegovinu, 63 milionů EUR pro Kosovo, 50 milionů EUR pro Černou Horu, 63 milionů EUR pro Severní Makedonii a 78,5 milionu EUR pro Srbsko). Tato podpora pomůže řešit socioekonomické dopady nákazy zejména pro nejvíce postižené podniky, včetně společností působících v odvětví cestovního ruchu a dopravy.

V případě **Jordánska a Libanonu** byl přijat balíček ve výši 240 milionů EUR na podporu místních zranitelných domácností a syrských uprchlíků.

Finanční příspěvek: 12,281 miliardy EUR

II.2 Balíček týmu Evropa

EU a její členské státy přispějí na balíček týmu Evropa, jehož cílem je podpořit partnerské země v jejich úsilí o komplexní řešení koronavirové krize. Příspěvek z rozpočtu EU je stanoven v této tabulce:

II.1	Společné prioritní oblasti činnosti	Příspěvek EU na balíček týmu Evropa (v milionech EUR)
II.1.1	Podpora naléhavé, krátkodobé a mimořádné reakce na pokrytí humanitárních potřeb	502
II.1.2	Podpora na posílení systémů zdravotní péče	2 858
II.1.3	Hospodářské a sociální důsledky	12 281
CELKEM		15 641

Tento příspěvek vychází ze stávajících nástrojů, které mohou zajistit rychlé a hmatatelné výsledky. To platí zejména pro regionální platformy kombinování zdrojů nebo záruční nástroje EU, konkrétně Evropský fond pro udržitelný rozvoj a vnější úvěrový mandát EIB. Předpokládá se rovněž urychlení makrofinanční pomoci pro západní Balkán a země evropského sousedství, čímž se doplní rychlá podpora ze strany MMF.

II.3 Tým Evropa pro globální připravenost

Nalezení východiska ze současné krize se odvíjí zejména od rychlého zavedení účinné diagnostiky, očkovací látky a léčby. Bez nich je i nadále každá země na světě zranitelná. Z tohoto důvodu bude EU spolupracovat s partnery po celém světě na uspořádání dárcovské konference s cílem odstranit stávající mezeru ve financování, kterou zjistila Rada pro monitoring globální připravenosti, a získat 7,5 miliardy EUR potřebných pro:

- rychlý a rozsáhlý vývoj diagnostiky, léčby a očkovacích látek proti koronaviru,
- zajištění dostatečných dodávek ochranných prostředků pro zdravotnické pracovníky,
- podporu WHO s cílem koordinovat a zaměřovat přednostně úsilí na nejvíce zranitelné země.

Vedle finančních příslibů budou EU a partneři usilovat o politický závazek na vysoké úrovni k zajištění spravedlivého přístupu k produktům vyrobeným za účelem řešení této pandemie.

II.4 Tým Evropa pro globální koordinaci a multilateralismus

EU bude prosazovat a řídit koordinovanou reakci na mnohostranné úrovni, zejména v rámci společného koordinačního úsilí s OSN, mezinárodními finančními institucemi a skupinami G7 a G20. EU a její členské státy budou rovněž pokračovat ve spolupráci s Africkou unií (AU) na obnovení strategie pro Afriku a připravovat se na podzimní summit AU-EU. Podle dohody ministrů financí a guvernérů centrálních bank skupiny G20 bude EU aktivně přispívat k vypracování plánu G20 s těmito prvky⁴:

⁴ Viz tisková zpráva G20 ze dne 30. března (ministři financí a guvernéři centrálních bank skupiny G20); prohlášení vedoucích představitelů skupiny G20 ze dne 26. března a prohlášení vedoucích představitelů skupiny G7 ze dne 16. března.

- akční plán G20 v reakci na koronavirus, který nastíní individuální a kolektivní opatření, jež skupina G20 přijala a přijme v reakci na pandemii. Akční plán by měl zahrnovat makroekonomická opatření, finanční opatření a opatření pro mezinárodní finanční instituce. Měl by rovněž obsahovat koordinovanou strategii pro ukončování mimořádných opatření a následnou obnovu a snižovat rizika pro obchodní dodavatelské řetězce,
- spolupráce s příslušnými mezinárodními finančními institucemi, zejména s MMF a Světovou bankou, s cílem urychleně poskytnout odpovídající mezinárodní finanční pomoc rozvíjejícím se trhům a rozvojovým zemím, aby se vypořádaly s problémy způsobenými koronavirovou pandemií, včetně likvidity a opatření na snížení dluhového břemene, jež by měla nejchudším zemím okamžitě ulevit od povinnosti splácet dluhy,
- spolupráce s Radou pro finanční stabilitu za účelem koordinace regulačních a dohledových opatření ve finančním sektoru, která jednotlivé země přijaly v reakci na pandemii. Jak bylo dohodnuto ministry obchodu G20, EU přijme okamžitá nezbytná opatření k usnadnění obchodu se základním zbožím a bude pokračovat ve spolupráci s mezinárodními partnery na zachování otevřených trhů. V tomto duchu EU nadále intenzivně usiluje o modernizaci a posílení WTO a usnadnění obchodu. EU bude rovněž prosazovat opatření, která pomohou ekonomikám zotavit se způsobem, který je inkluzivní a šetrný k životnímu prostředí.

V reakci na výzvu vedoucích představitelů skupiny G20 v jejich mimořádném prohlášení ke koronaviru nabídli předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a předseda Evropské rady Charles Michel, že uspořádají výše zmíněnou mezinárodní dárcovskou konferenci on-line na podporu zajištění odpovídajících finančních prostředků na vývoj a zavedení očkovací látky proti onemocnění COVID-19.

Pokud jde o WHO, EU a její členské státy budou řídit přípravu rezoluce o koronavirové krizi, jež by měla být přijata na 73. zasedání Světového zdravotnického shromáždění v květnu. EU povede, s logistickou podporou sekretariátu WHO, inkluzivní konzultace s cílem dosáhnout mezi zeměmi konsenzu ohledně této významné rezoluce. Důraz bude kladen na solidaritu, koordinaci a řešení zdravotních krizí.

V neposlední řadě by EU měla podporovat **globální spolupráci v oblasti výzkumu a inovací**, pracovat na otevřené vědě a otevřeném přístupu k údajům a výsledkům výzkumu a posilovat stávající mnohostranné platformy, které jsou důležité pro řešení pandemií.

Podpora výzkumu v Africe

EU se v boji proti šíření koronavirové nákazy připojuje k úsilí **Afriky** v oblasti výzkumu a inovací. Partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP) vyhlašuje mimořádné výzvy k vyjádření zájmu na podporu výzkumu koronaviru a posílení výzkumných kapacit v subsaharské Africe. Celkově bude v rámci tří výzev poskytnuto více než **25 milionů EUR** z programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020.